

تأثیر ادجوانت هیدروکسید آلمینیوم، فروند و واکسن ثلاث در تولید آنتیبادی ضد استافیلوکوکوس اورئوس کپسول دار Type 5 در خرگوش

دکتر سید اصغر هوایی^{*}، دکتر اکبر میرصالحیان^{**}، فرزانه بازر جانی^{***}،
دکتر احمد قوامی نژاد^{****}، کبری بامداد^{*****}، فرخنده پورسینا^{*****}، دکتر حسن تمیزی فر^{*}.

* دانشیار گروه میکروب شناسی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

** دانشیار گروه میکروب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

*** کارشناس ارشد میکروب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

**** استادیار گروه ایمونولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

***** مری گروه ایمونولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

***** کارشناس ارشد گروه میکروب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

تاریخ دریافت: ۸۶/۶/۴

تاریخ پذیرش: ۸۶/۱۱/۱۸

چکیده

پژوهش‌های پیشین نشان داده که آنتیبادی‌های ضد استافیلوکوکوس اورئوس کپسول دار تایپ ۵، موجب افزایش قابل توجهی در اینمنی خرگوش‌ها نشده است؛ یافتن ادجوانات مناسب برای افزایش چشم‌گیر تیتر آنتیبادی برای تهییهٔ واکسن ضد این باکتری ضروری به نظر می‌رسد. در این مطالعه، اثر ادجوانت هیدروکسید آلمینیوم، فروند و واکسن ثلاث (DTP) در افزایش تیتر آنتیبادی علیه این باکتری در خرگوش مورد بررسی قرار گرفته است.

۳۰ راس خرگوش سفید نر بالغ از نژاد نیوزلندری تهییه و به طور تصادفی به ۶ گروه تقسیم شدند. به گروه‌های مختلف سوسپانسیون کشته شده استافیلوکوکوس اورئوس کپسول دار تایپ ۵ بدون ادجوانات، با هیدروکسید آلمینیوم، با ادجوانات فروند (در تزریق اول ادجوانات کامل و در تزریق دوم و سوم ادجوانات ناقص)، واکسن ثلاث، DTP به تهابی و سرم فیزیولوژی استریل (به عنوان گروه شاهد) در ۳ نوبت و به فواصل ۲۱ روز تزریق شد. پیش از هر نوبت تزریق و ۲۱ روز پس از سومین تزریق در همان روز از خرگوش خون گیری به عمل آمد و سرم آنها برای اندازه‌گیری تیتر آنتیبادی در فریزر نگهداری گردید. آزمایش آگلوتیناسیون سرم‌ها با سوسپانسیون کشته شده باکتری بررسی شد و نتایج لوله‌های شاهد با بقیه‌ی لوله‌ها مقایسه و عکس رقت‌ها به عنوان تیتر آنتیبادی در نظر گرفته شد.

در این پژوهش، ایمونیزاسیون خرگوش‌ها خد باکتری مشاهده شد. میانگین تیتر آنتیبادی خرگوش‌های ایمونیزه شده با DTP بعد از تزریق نوبت سوم واکسن به طور معنی‌داری بیشتر از خرگوش‌های ایمونیزه شده با ادجوانت هیدروکسید آلمینیوم و فروند بود ($p=0.049$). همچنین میانگین تیتر آنتیبادی خرگوش‌های ایمونیزه شده با ادجوانات فروند بیشتر از خرگوش‌های ایمونیزه شده با ادجوانت هیدروکسید آلمینیوم ($p=0.027$) بود ولی این تفاوت معنی‌دار نبود.

در این بررسی، از بین ادجوانات هیدروکسید آلمینیوم، ادجوانات فروند و واکسن ثلاث (DTP) در خرگوش‌های ایمونیزه شده با DTP افزایش چشم‌گیر تیتر آنتیبادی ضد استافیلوکوکوس اورئوس کپسول دار تایپ ۵ مشاهده شد. بنابراین پیشنهاد می‌شود برای ایجاد پاسخ ایمنی بهتر، از واکسن ثلاث (DTP) به عنوان ادجوانات در ترکیب با سوسپانسیون کشته شده علیه این باکتری در انسان استفاده شود.

استافیلوکوک اورئوس کپسول دار، ادجوانات، هیدروکسید آلمینیوم، فروند، واکسن ثلاث (DTP)، خرگوش.

مقدمه:

روش‌ها:

یافته‌ها:

نتیجه‌گیری:

تعداد صفحات:

تعداد جدول‌ها:

تعداد نمودارها:

تعداد منابع:

آدرس نویسنده مسئول:

دکتر سید اصغر هوایی، گروه میکروب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
E-mail: havaei@med.mui.ac.ir

مقدمه

تیتر آنتیبادی برای تهییه واکسن ضد این باکتری لازم به نظر می‌رسد.

در این پژوهش اثر ادجوانت هیدروکسید آلمینیوم، فروند و واکسن ثلاث (DPT) در افزایش تیتر آنتیبادی ضد استافیلوکوک اورئوس کپسول‌دار تایپ ۵ در خرگوش مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت.

روش‌ها

در این پژوهش پژوهش (تجربی) ۳۰ رأس خرگوش سفید نر بالغ از نژاد نیوزلندي با سن ۴-۶ ماه و وزنی حدود ۲/۵ کیلوگرم از انتستیتو رازی تهییه و به طور تصادفی به ۶ گروه تقسیم شدند. به گروه اول انتستیتو پاستور فرانسه (سویه Reynolds). تهییه شده از سوپسپانسیون کشته شده استافیلوکوک اورئوس کپسول‌دار تایپ ۵ (سویه سوپسپانسیون کشته شده استافیلوکوک اورئوس کپسول‌دار تایپ ۵ همراه با هیدروکسید آلمینیوم، به گروه سوم سوپسپانسیون باکتری کشته شده همراه با ادجوانت فروند (در تزریق اول ادجوانت کامل و در تزریق دوم و سوم ادجوانت ناقص)، گروه چهارم سوپسپانسیون باکتری کشته شده با واکسن ثلاث تهییه شده از مؤسسه‌ی رازی، به گروه پنجم واکسن ثلاث (DTP) به تنها و به گروه ششم سرم فیزیولوژی استریل به عنوان گروه شاهد منفی به مقدار ۰/۸ سی‌سی از راه عضلانی تزریق شد (۷). این تزریقات در سه نوبت و به فواصل هر ۲۱ روز تکرار شد و ۲۱ روز پس از سومین تزریق و در همان روز از ورید مارژینال گوش خرگوش خونگیری به عمل آمد (۸)؛ سرم نمونه‌ها جدا شد و تا قبل از انجام آزمایش آگلوتیناسیون برای اندازه‌گیری تیتر آنتیبادی در دمای ۲۰°C -نگهداری گردید.

استافیلوکوک اورئوس از عوامل مهم عفونت‌های بیمارستانی و یکی از علل شناخته شدهی عفونت‌های سیستمیک است و بسیاری از بیماران از عوارض باکتریمی آن مانند اندوکاریت، آرتیت و استئومیلت رنج می‌برند (۱)؛ حدود ۹۰ درصد استافیلوکوک اورئوس جدا شده از بیماران، دارای کپسول پلی‌ساقاریدی می‌باشد (۲). تاکنون ۱۱ سروتاپ استافیلوکوک اورئوس کپسول‌دار شناسایی و ساختمان شیمیایی کپسول تعدادی از آنها مشخص شده است (۲). آنالیزهای شیمیایی بیانگر آن است که جنس این کپسول‌ها پلی‌ساقاریدی و حاوی اسید آمینوپروپنیک می‌باشد (۳). پژوهش‌های آزمایشگاهی نشان دهندهی آن است که کپسول از فاکتورهای ویرولانس باکتری و دارای آنتیژن‌های محافظت کننده است (۴). استافیلوکوک‌های کپسول‌دار نسبت به فاگوسیتوز مقاوم‌تر از استافیلوکوک‌های بدون کپسول است؛ حضور آنتیبادی‌های اختصاصی کپسولی، به افزایش فاگوسیتوز استافیلوکوک‌های کپسول‌دار منجر می‌شود (۴)؛ پژوهش‌های اپیدمیولوژیک در آمریکا و اروپا شیوع سروتاپ‌های ۵ و ۸ را در بین نمونه‌های بالینی جدا شده از انسان، گاو و ماکیان نشان داده است (۵). همچنین ۸۰-۸۵ درصد استافیلوکوک اورئوس کپسول‌دار جدا شده از باکتریمی و سپتیسمی بیماران، مربوط به سروتاپ‌های میکروکپسول‌دار تایپ ۵ و ۸ می‌باشند (۶). تحقیقات پیشین نشان داده است که آنتیبادی‌های ضد استافیلوکوکوس اورئوس کپسول‌دار تایپ ۵ موجب افزایش قابل توجه ایمنی در آندوکاردیت‌های استافیلوکوکی موش نشده است (۶). بنابراین یافتن ادجواناتی مناسب برای افزایش چشم‌گیر

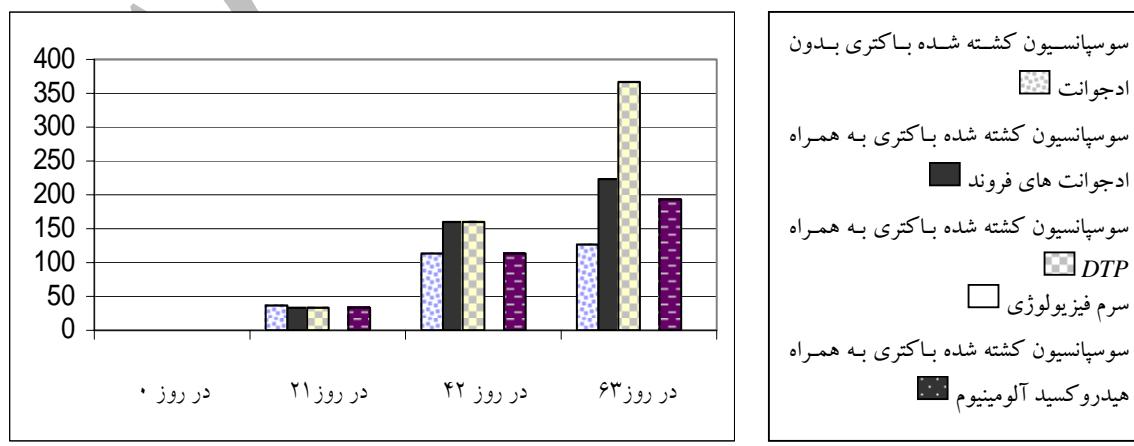
SPSS (SPSS, Inc. Chicago, IL) به وسیله‌ی آزمون paired t-test انجام شد.

یافته‌ها

در این پژوهش، گروه دریافت کننده DTP تنها به عنوان شاهد برای گروه دریافت کننده سوسپانسیون کشته شده باکتری همراه با DTP به کار رفته است. میانگین نتایج تیتر آنتی‌بادی در چهار مقطع زمانی مختلف خونگیری گروه DTP، فقط از میانگین نتایج تیتر آنتی‌بادی در چهار مقطع زمانی مختلف خونگیری گروه سوسپانسیون کشته شده باکتری همراه با DTP کسر گردید. بنابراین منظور از به کار بردن گروه سوسپانسیون کشته شده باکتری همراه با DTP در نتایج و بحث، تفاصل گروه DTP به تنهایی از گروه سوسپانسیون کشته شده باکتری مخلوط با DTP می‌باشد که در نتایج ذکر گردیده است.

اثر متقابل بین نوع واکسن تزریقی و زمان خونگیری در افزایش تیتر آنتی‌بادی، بین دو گروه مورد آزمون سوسپانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات و سوسپانسیون کشته شده باکتری همراه با هیدروکسید آلمینیوم ($p=0.27$) و همچنین بین دو گروه مورد

برای انجام آزمایش آگلوتیناسیون، یازده لوله‌ی آزمایش در جا لوله‌ای قرار داده شد که در لوله‌ی اول ۰/۹ میلی‌لیتر و در لوله‌های بعدی ۰/۵ میلی‌لیتر سرم فیزیولوژی ریخته، سپس به لوله‌ی اول ۰/۱ میلی‌لیتر سرم خرگوش اضافه گردید؛ پس از مخلوط کردن با سرم فیزیولوژی مقدار ۰/۵ میلی‌لیتر از آن به لوله‌ی دوم منتقل شد و این کار تا لوله‌ی دهم ادامه یافت و از لوله‌ی دهم مقدار ۰/۵ میلی‌لیتر پس از مخلوط کردن دور ریخته شد. لازم به یادآوری است که لوله‌ی شماره‌ی ۱۱ به عنوان کنترل آنتی‌زن و فاقد سرم خرگوش بود. آنگاه به تمام لوله‌های آزمایش مقدار ۰/۵ میلی‌لیتر سوسپانسیون کشته شده استافیلوکوک اورئوس کپسولدار تایپ ۵ (معادل لوله‌ی شماره‌ی یک مک فارلند $\times 10^8$ باکتری در هر میلی‌لیتر) اضافه شد و پس از مخلوط کردن، لوله‌ها در دمای ۳۷°C به مدت ۲۴ ساعت آنکوبه شدند. سپس لوله‌ها به مدت ۵ دقیقه در ۳۰۰۰ دور سانتریفور شدند. بعد از پایان سانتریفور، ابتدا نتیجه‌ی لوله شاهد و سپس بقیه‌ی لوله‌ها خوانده شد. عکس رقت آخرین لوله‌ای مشاهده شده در آگلوتیناسیون، به عنوان تیتر آنتی‌بادی در نظر گرفته می‌شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری

نمودار ۱. مقایسه میانگین تیتر آنتی‌بادی در گروههای مختلف در مقاطع خونگیری به فواصل ۲۱ روز

جدول ۱. مقایسه میانگین تیتر آنتی بادیهای گروههای مختلف در مقطع خونگیری به فواصل ۲۱ روز

P value	میانگین تیتر آنتی بادی (انحراف معیار)	مواد تزریق شده	مقطع خونگیری
۰/۰۰۱	(۸/۹)۳۶	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	روز ۲۱
	.	سرم فیزیولوژی	
	(۸/۹)۳۶	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	(۱۰/۷)۳۲	سوپسانسیون کشته شده باکتری به همراه ادجوانات فروند	
	(۸/۹)۳۶	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	(۲۲/۸)۳۲	DTP	
	(۸/۹)۳۶	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	(۱۰/۹)۳۲	سوپسانسیون کشته شده باکتری به همراه هیدروکسید آلمینیوم	
	(۳۳/۸)۱۱۲	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	.	سرم فیزیولوژی	
۰/۰۸۳	(۳۳/۸)۱۱۲	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	روز ۴۲
	(۳۶/۵)۱۶۰	سوپسانسیون کشته شده باکتری به همراه ادجوانات فروند	
	(۳۳/۸)۱۱۲	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	(۳۷)۱۷۶	DTP	
	(۳۳/۸)۱۱۲	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	(۲۷/۹)۱۶۸	سوپسانسیون کشته شده باکتری به همراه هیدروکسید آلمینیوم	
	(۲۳/۸)۱۲۸	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	.	سرم فیزیولوژی	
	(۲۳/۸)۱۲۸	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	(۲۷/۶)۲۲۴	سوپسانسیون کشته شده باکتری به همراه ادجوانات فروند	
۰/۰۴۹	(۲۳/۸)۱۲۸	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	روز ۶۳
	(۲۴/۸)۳۶۸	DTP	
	(۲۳/۸)۱۲۸	سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات	
	(۱۲/۳)۱۹۲	سوپسانسیون کشته شده باکتری به همراه هیدروکسید آلمینیوم	

سرم فیزیولوژی به تنهایی افزایش چشمگیر تیتر آنتی بادی را نشان داد ($p=0/001$). (جدول ۱).

بحث

در این پژوهش که با هدف تعیین اثر ادجوانات هیدروکسید آلمینیوم، ادجوانات فروند و واکسن ثلاث (DTP) در تولید آنتی بادی علیه استافیلوکوکوس اورئوس کپسول دار تایپ ۵ در خرگوش انجام شد، میانگین تیتر آنتی بادی در خرگوش های ایمونیزه شده

آزمون سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات و سوپسانسیون کشته شده باکتری همراه با ادجوانات فروند از اختلاف معنی داری برخوردار نبودند ($p=0/083$). در حالی که بین دو گروه سوپسانسیون کشته شده باکتری بدون ادجوانات و سوپسانسیون باکتری همراه با DTP در خونگیری چهارم بعد از تزریق نوبت سوم واکسن، تغییر معنی داری مشاهده شد ($p=0/049$) (جدول ۱، نمودار ۱). تزریق سوپسانسیون باکتری کشته شده بدون ادجوانات در مقایسه با تزریق

حیوانی گوسفند و همچنین در ترکیب با آنتیژن‌های مشتق شده از ویروس هپاتیت B در خوکچه‌ی هندی، ادجوانات فروند به طور معنی‌داری موجب افزایش تیتر آنتی‌بادی نسبت به هیدروکسید آلمینیوم شده است (۱۳-۱۴). Tollersrud و همکاران نیز نشان دادند که در ادجوانات روغنی، یکی از ادجوانات‌هایی است که در ترکیب با سوسپانسیون کشته شده استافیلوکوکوس آرئوس کپسول‌دار تایپ ۵ منجر به افزایش چشم‌گیر تیتر آنتی‌بادی در گاوه می‌شود (۱۵). نتایج حاصل از این پژوهش قابل مقایسه با سایر بررسی‌هایی است که در آنها واکسن ثلاث (DTP) را در ترکیب با واکسن هموفیلوس آنفوآنزا تایپ b و واکسن آنفلوآنزای a در موش بررسی کردند و نشان دادند که در موش‌های ایمونیزه شده تیتر آنتی‌بادی ضد این باکتری و ویروس، به طور معنی‌داری افزایش پیدا کرده است (۱۶-۱۷)، در پژوهش Barra و همکاران نشان داده شد که می‌توان واکسن هموفیلوس انفلونزای تایپ b را با موفقیت در یک سرنگ همراه با واکسن DTP برای ایمونیزاسیون شیرخواران به کار برد که این ترکیب باعث افزایش چشم‌گیر تیتر آنتی‌بادی ضد این باکتری در شیرخواران می‌شود (۱۸). همچنین در پژوهشی دیگر، واکسن هموفیلوس آنفلوآنزای تایپ b را با مخلوط و در یک تزریق واحد برای شیرخواران به کار بردن، بدون اینکه از ایمنی زایی هر یک کم شود یا باعث بروز عوارض ناخواسته‌ی بیشتر گردد (۱۹). در پژوهش Puumalainen آنتی‌بادی ضد باکتری پنوموکوک به افزایش چشم‌گیر آنتی‌بادی ضد باکتری پنوموکوک در نوزادان فیلیپینی می‌شود (۲۰). در پژوهشی دیگر، DTP را در ترکیب با واکسن پولیومیلیت تزریقی در

با ادجوانات فروند، بیشتر از خرگوش‌های ایمونیزه شده با ادجوانات هیدروکسید آلمینیوم بود ولی این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار نبود. همچنین میانگین تیتر آنتی‌بادی خرگوش‌های ایمونیزه شده با DTP، به طور معنی‌داری بیشتر از خرگوش‌های ایمونیزه شده با ادجوانات هیدروکسید آلمینیوم و ادجوانات فروند بود. این یافته‌ی ما با پژوهش Shu و همکاران مطابقت دارد، آنها ادجوانات فروند و هیدروکسید آلمینیوم را به همراه استرپتوكوکوس بوویس در گاوه به کار برده‌اند که ادجوانات فروند در این ترکیب موجب افزایش تیتر آنتی‌بادی بیشتری نسبت به هیدروکسید آلمینیوم شده ولی این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار نبوده است (۹). دلایل این یافته به خوبی معلوم نیست؛ در پژوهش دیگری Giraudo و همکاران کاهش شدید مستیت را در گاوه‌ای واکسینه شده با استافیلوکوکوس آرئوس کثروگه شده با هیدروکسید آلمینیوم نشان دادند (۱۰). ادجوانات فروند یکی از قوی‌ترین ادجوانات‌هایی است که تاکنون توصیف شده است و به میزان زیادی برای افزایش پاسخ ایمنی حیوانات آزمایشگاهی برای اهداف تحقیقاتی به کار می‌رود. عوارض جانبی آن مانند گرانولونوماتور آبse و التهاب در محل تزریق، درد شدید، تب، احتمال آسیب دائمی بافت، القای بیماری‌های خود ایمنی و افزایش حساسیت می‌باشد. کاربرد ادجوانات فروند برای انسان مجاز نبوده، سبب ایجاد آبse می‌گردد (۱۱). کاربردی ترین ادجوانات‌ها در انسان هیدروکسید آلمینیوم یا فسفات آلمینیوم می‌باشد؛ هیدروکسید آلمینیوم ادجوانی است که برای استفاده‌ی انسانی توسط سازمان غذا و دارو مجاز شناخته شده است (۱۱-۱۲). یافته‌های دیگر نشان می‌دهد که در ترکیب با پاستور لاهمولیتیکا در مدل

برای ایجاد پاسخ ایمنی بهتر و قوی‌تر، پیشنهاد می‌شود که از واکسن ثالث (DTP) به عنوان ادجوانت در ترکیب با سوسپانسیون کشته شده استافیلولکوس اورئوس کپسول دار تایپ ۵، در پژوهش‌های انسانی نیز استفاده گردد تا چنانچه نتایج مشابهی به دست آید از آن بتوان در ایمونیزاسیون انسانی ضد این سوسپانسیون استفاده شود.

کودکان به کار برده‌اند که این ترکیب موجب محافظت در برابر فلج اطفال شده است (۲۱). استفاده از واکسن DTP در ترکیب با واکسن‌های دیگر، چنانچه از ایمنی‌زایی هرکدام از واکسن‌ها کم نشود، نیاز به تزریق اضافی ندارد، همچنین تداخل در وعده‌های توصیه شده واکسن‌ها کم‌تر ایجاد می‌شود، در نتیجه یک استراتژی ساده برای ایمونیزاسیون فراهم می‌کند (۱۷). از بین سه ادجوانت مورد بررسی در این پژوهش،

منابع

- Willett HP. *Staphylococcus*. In: Joklik WK, Willett HP, Amos DB, Wilfert CM, editors. *Zinsser microbiology*. Norwalk, CT: Appleton & Lange, 1992: 401-16.
- Nilsson IM, Lee JC, Bremell T, Ryden C, Tarkowski A. The role of staphylococcal polysaccharide microcapsule expression in septicemia and septic arthritis. *Infect Immun* 1997; 65(10):4216-21.
- Lee JC, Park JS, Shepherd SE, Carey V, Fattom A. Protective efficacy of antibodies to the *Staphylococcus aureus* type 5 capsular polysaccharide in a modified model of endocarditis in rats. *Infect Immun* 1997; 65(10):4146-51.
- Karakawa WW. The role of capsular antigens in *Staphylococcus aureus* immunity. *Zentralbl Bakteriol* 1992; 277(4):415-8.
- Fattom A, Schneerson R, Watson DC, Karakawa WW, Fitzgerald D, Pastan I, et al. Laboratory and clinical evaluation of conjugate vaccines composed of *Staphylococcus aureus* type 5 and type 8 capsular polysaccharides bound to *Pseudomonas aeruginosa* recombinant exoprotein A. *Infect Immun* 1993; 61(3):1023-32.
- Duckworth G, Cookson B, Pearson A, Crowcroft N. Surveillance for *S aureus* bacteraemias is compulsory. *BMJ* 2002; 324(7331):240-1.
- Leenaars PP, Koedam MA, Wester PW, Baumans V, Claassen E, Hendriksen CF. Assessment of side effects induced by injection of different adjuvant/antigen combinations in rabbits and mice. *Lab Anim* 1998; 32(4):387-406.
- Delves PJ. Antibody production. Essential techniques. Chichester: Wiley and sons Ltd; 1997. p.29-32.
- Shu Q, Hillard MA, Bindon BM, Duan E, Xu Y, Bird SH, et al. Effects of various adjuvants on efficacy of a vaccine against *Streptococcus bovis* and *Lactobacillus* spp in cattle. *Am J Vet Res* 2000; 61(7):839-43.
- Giraudo JA, Calzolari A, Rampone H, Rampone A, Giraudo AT, Bogni C, et al. Field trials of a vaccine against bovine mastitis. 1. Evaluation in heifers. *J Dairy Sci* 1997; 80(5):845-53.
- Gupta RK, Relyveld EH, Lindblad EB, Bizzini B, Ben-Efraim S, Gupta CK. Adjuvants-a balance between toxicity and adjuvanticity. *Vaccine* 1993; 11(3):293-306.
- Ellis RW. Vaccine: New approaches to immunological problem. Boston: Butterworth-Heinemann; 1992.p.431-49.
- Wells PW, Gilmour NJ, Burrells C, Thompson DA. A serological comparison of *Pasteurella haemolytica* vaccines containing different adjuvants. *Res Vet Sci* 1979; 27(2):248-50.
- Sanchez Y, Ionescu-Matiu I, Dreessen GR, Kramp W, Six HR, Hollinger FB, et al. Humoral and cellular immunity to hepatitis B virus-derived antigens: comparative activity of Freund complete adjuvant alum, and liposomes. *Infect Immun* 1980; 30(3):728-33.
- Tollersrud T, Zernichow L, Andersen SR, Kenny K, Lund A. *Staphylococcus aureus* capsular polysaccharide type 5 conjugate and whole cell vaccines stimulate antibody responses in cattle. *Vaccine* 2001; 19(28-29):3896-903.
- Tamizifar H, Robinson A, Jennings R, Potter CW. Immune response and protection against influenza. An infection in mice immunised with subunit influenza a vaccine in combination with whole cell or acellular DTP vaccine. *Vaccine* 1995; 13(16):1539-46.
- Potter CW, Tamizifar H, Jennings R. Immune response of mice to immunization with subunit influenza A vaccine in DTP vaccine. *Vaccine* 1995; 13(3):253-60.

18. Barra A, Dagan R, Preud'homme JL, Bajart A, Danve B, Fritzell B. Characterization of the serum antibody response induced by *Haemophilus influenzae* type b tetanus protein-conjugate vaccine in infants receiving a DTP-combined vaccine from 2 months of age. *Vaccine* 1993; 11(10):1003-6.
19. Begg NT, Miller E, Fairley CK, Chapel HM, Griffiths H, Waight PA, et al. Antibody responses and symptoms after DTP and either tetanus or diphtheria *Haemophilus influenzae* type B conjugate vaccines given for primary immunisation by separate or mixed injection. *Vaccine* 1995; 13(16):1547-50.
20. Puumalainen T, Zeta-Capeding MR, Kaythy H, Lucero MG, Auranen K, Leroy O, et al. Antibody response to an eleven valent diphtheria- and tetanus-conjugated pneumococcal conjugate vaccine in Filipino infants. *Pediatr Infect Dis J* 2002;21(4):309-14.
21. Qureshi AW, Zulfiqar I, Raza A, Siddiqi N. Comparison of immunogenicity of combined DPT-inactivated injectable polio vaccine (. *J Pak Med Assoc* 1989; 39(2):31-5.

Archive of SID

Original Article**Journal of Isfahan Medical School
Vol 26, No 88, Spring 2008**

Received: 26.8.2007

Accepted: 7.2.2008

The effect of Aluminium hydroxide, Freund's adjuvant and DTP vaccine on immunization of rabbit against encapsulated *Staphylococcus aureus* type 5

Seyed Asghar Havaei PhD*, Akbar Mirsalehian PhD**, Farzaneh Bazarjani MSc***, Ahmad Ghavaminejad PhD****, Kobra Bamdad MS***. Farkhondeh Poursina MSc****, Hasan Tamizifar PhD*.

* Associate Professor, Department of Microbiology, School of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences

** Associate Professor, Department of Microbiology, School of Medicine, Tehran University of Medical Sciences

*** Expert, Department of Microbiology, School of Medicine, Tehran University of Medical Sciences

**** Expert, Department of Microbiology, School of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences

Background:**Abstract**

Immunization of rabbit against *Staphylococcus aureus* type 5 did not increase antibody titer significantly in previous study. We proposed that lack of protection is due to low immunogenicity of this bacterium and a suitable adjuvant is needed to augment antibody production against it. In this study the effect of aluminium hydroxide [Al(OH)₃], Freund's adjuvant and DTP vaccine on immunization of rabbit against encapsulated *S. aureus* type 5 by agglutination method was considered. 30 male New Zealand white rabbits (4-6 months) were grouped in 6. They were injected intramuscularly using suspension of killed encapsulated *S. aureus* type 5 (strain Reynolds) with and without adjuvant. The last two groups were injected DTP vaccine and saline alone. Injections were done three times within 21 days intervals; blood sample was obtained from marginal ear vein before every injection and 21 days after the last injection and sera were collected in -20°C. Agglutination method was employed for detection of antibody titer.

Findings:

Immunization of rabbits to encapsulated *s. aureus* type 5 with Al(OH)₃, Freund's adjuvant and DTP vaccine showed rise in antibody titer against it. Mean antibody titer of immunized rabbits with DTP vaccine after the third injection was more than those immunized with Al(OH)₃ and Freud's adjuvant ($p=0.049$). Also mean antibody titer in rabbits immunized with Freund's adjuvant was more than those immunized with Al(OH)₃ but this difference was not significant ($p=0.27$).

Conclusion:

In this study, DTP vaccine induced higher antibody titer against encapsulated *S. aureus* type 5 than Al(OH)₃ and Freund's adjuvant. Therefore, it is suggested that DTP vaccine may be used as an adjuvant with suspension of killed encapsulated *S. aureus* type 5 in rabbit.

Key words:

Encapsulated staphylococcus aureus, adjuvant, aluminium hydroxide, Freund, DTP vaccine

Page count:

8

Tables:

1

Figures:

1

References:

21

Address of Correspondence: Dr. Seyed Asghar Havaei, Department of Microbiology, School of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.
E-mail: havaei@med.mui.ac.ir